

GEOMETRİ

Derginin bu sayısında **Nokta, Doğru, İki Doğru, Simetri, Taralı Bölgeler** konusunda çözümlü sorular yer almaktadır. Bu konuda, ÖSS'de çıkan soruların çözümü için gerekli temel bilgileri ve pratik yolları, sorularımızın çözümü içinde hatırlatmayı amaçladık. ÖSS'de bu konudan ortalama 4 soru çıkmaktadır. Derginin bundan sonraki sayısında **Uzay Geometri, Cisimlerin Alan ve Hacimleri** konusu ele alınacaktır.

SORU

$P(-1, 1)$ noktası $ax - by + 8 = 0$ doğrusu üzerinde ise, **a + b kaçtır?**

- A) 12   B) 8   C) 6   D) 4   E) 0

ÇÖZÜM

$P(-1, 1)$ noktasının koordinatları, $ax - by + 8 = 0$ denklemini sağlar. Noktanın bileşenleri yerlerine yazılırsa, $a(-1) - b \cdot 1 + 8 = 0$ ve $a + b = 8$ bulunur.

Yanıt : B

SORU

$x - 3y + 4 = 0$ doğrusu ile $x + y - 8 = 0$ doğrusu hangi noktada kesişir?

- A) (5, -3)   B) (-3, -5)   C) (-5, -3)
D) (3, 5)   E) (5, 3)

ÇÖZÜM

İki doğrunun denklemleri ortak çözülür.

$$\begin{array}{r} x - 3y + 4 = 0 \\ \mp x \mp y \pm 8 = 0 \\ \hline -4y + 12 = 0 \quad \text{ve } y = 3 \end{array}$$

$x - 3 \cdot 3 + 4 = 0$ ve $x = 5$ olur.

Kesişim noktası (5, 3) noktasıdır.

Yanıt : E

Uyarı

$d_1 : a_1x + b_1y + c_1 = 0$ ile

$d_2 : a_2x + b_2y + c_2 = 0$ doğruları üç durumda bulunur.

1) d_1 ile d_2 kesişiyor ise, kesişim noktası **ortak çözüm** ile bulunur.

2) d_1 ile d_2 paralel ise, eğimleri eşittir. İki doğru paralel

ise, $\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} \neq \frac{c_1}{c_2}$ dir.

3) İki doğru çakışık ise, $\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} = \frac{c_1}{c_2}$ dir.

SORU

$3x - y + 6 = 0$ doğrusu ile $ax + by - 4 = 0$ doğrusu Ox ekseninde dik kesişiyor ise,

a + b kaçtır?

- A) -12   B) -10   C) -8   D) -6   E) -4

ÇÖZÜM

$3x - y + 6 = 0$ doğrusu Ox eksenini (k, 0) noktasında keser.

$x = k, y = 0$ için $3k - 0 + 6 = 0$, $k = -2$ ve $(k, 0) = (-2, 0)$ bulunur.

$ax + by - 4 = 0$ denkleminde $(-2, 0)$ yerine yazılırsa,

$a(-2) + b \cdot 0 - 4 = 0$ ve **a = -2** olur.

$3x - y + 6 = 0$ ile $ax + by - 4 = 0$ dik kesiştikleri için eğimleri çarpımı -1 dir.

$3x - y + 6 = 0$ doğrusunun eğimi: $y = 3x + 6$ dan $m_1 = 3$ tür.

$ax + by - 4 = 0$ doğrusunun eğimi: $m_2 = -\frac{a}{b} = -\frac{-2}{b} = \frac{2}{b}$

$$m_1 \cdot m_2 = -1 \Rightarrow 3 \cdot \left(-\frac{a}{b}\right) = -1, \quad 3 \cdot \frac{2}{b} = -1$$

ve $b = -6$ bulunur.

$a + b = -2 - 6 = -8$ dir.

Yanıt : C

SORU

$x - py + 6 = 0$ ile $kx + y - 2 = 0$ doğruları çakışık doğrular ise,

p + k kaçtır?

- A) $\frac{8}{3}$ B) 2   C) $\frac{5}{3}$ D) 1   E) $\frac{1}{3}$

ÇÖZÜM

$x - py + 6 = 0$ ve $kx + y - 2 = 0$ katsayıları oranlanırsa,

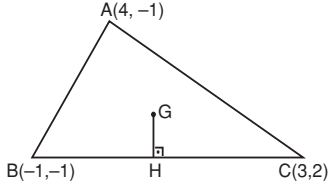
$$\frac{1}{k} = \frac{-p}{1} = \frac{6}{-2} \text{ olur.}$$

$$\frac{1}{k} = -3 \text{ ve } k = -\frac{1}{3}$$

$-p = -3$ ve $p = 3$ olur.

$p + k = 3 - \frac{1}{3} = \frac{8}{3}$ bulunur.

Yanıt : A

SORU

Şekilde ABC üçgeninin köşeleri verilmiştir.

Üçgenin ağırlık merkezinin BC ye olan uzaklığı kaç birimdir?

- A) $\frac{1}{2}$ B) 1   C) $\frac{3}{2}$ D) 2   E) $\frac{5}{2}$

ÇÖZÜM

G noktasının koordinatları, ABC köşelerinin koordinatlarının aritmetik ortalaması olduğundan,

$$G\left(\frac{4-1+3}{3}, \frac{-1-1+2}{3}\right) \text{ ve } G(2, 0)$$

$$BC \text{ doğrusunun eğimi: } m_1 = \frac{2+1}{3+1} = \frac{3}{4}$$

BC nin denklemleri:

$$y-(-1) = \frac{3}{4} [x - (-1)] \text{ ve } 3x-4y-1=0 \text{ olur.}$$

G noktasının BC doğrusuna olan uzaklığı:

$$|GH| = \frac{|3 \cdot 2 - 4 \cdot 0 - 1|}{\sqrt{3^2 + (-4)^2}} = \frac{5}{5} = 1 \text{ birim bulunur.}$$

Yanıt : B

Uyarı

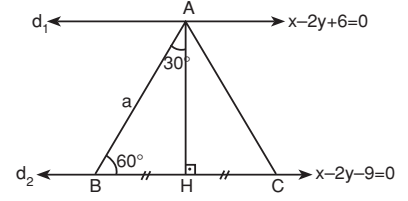
$P(x_1, y_1)$ noktasının $ax+by+c=0$ doğrusuna olan uzaklığı,

$$|PH| = \frac{|ax_1 + by_1 + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}} \text{ dir.}$$

SORU

Köşeleri, $x-2y+6=0$ ile $x-2y-9=0$ doğruları üzerinde bulunan eşkenar üçgenin alanı kaç birimkaredir?

- A) 9   B) 12   C) 15   D) $12\sqrt{3}$ E) $15\sqrt{3}$

ÇÖZÜM

ABC eşkenar üçgeninin yüksekliği, paralel doğrular arasındaki uzaklıktır.

$ax+by+c_1=0$ ve $ax+by+c_2=0$ paralel doğruları arasındaki uzaklık,

$$|AH| = \frac{|c_1 - c_2|}{\sqrt{a^2 + b^2}} \text{ olduğundan,}$$

$$|AH| = \frac{|6 - (-9)|}{\sqrt{1^2 + (-2)^2}} = \frac{15}{\sqrt{5}} = 3\sqrt{5} \text{ olur.}$$

Açı ölçüleri, 30° , 60° , 90° olan ABH üçgeninde,

$$|BH| = \frac{3\sqrt{5}}{\sqrt{3}} = \sqrt{15} \text{ ve } |AB| = 2\sqrt{15} \text{ olur.}$$

$$A(ABC) = \frac{a^2 \cdot \sqrt{3}}{4} \Rightarrow A(ABC) = \frac{(2\sqrt{15})^2 \cdot \sqrt{3}}{4}$$

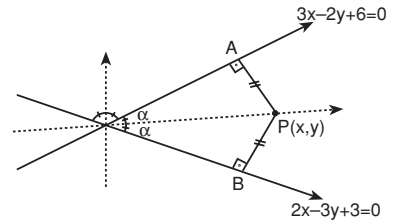
$A(ABC) = 15\sqrt{3}$ birimkare bulunur.

Yanıt : E

SORU

$3x-2y+6=0$ ile $2x-3y+3=0$ doğrularına eşit uzaklıkta bulunan noktalar kümesinden (açıortay doğrularından) birinin denklemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $x-5y+3=0$ B) $5x+y-6=0$ C) $5x-5y+9=0$
D) $x+y-3=0$ E) $x-y+9=0$

ÇÖZÜM

Açıortay özelliğinden, $|PA| = |PB|$ dir. Noktanın doğruya olan uzaklığı her ikisi için de uygulanırsa,

$$\frac{|3x-2y+6|}{\sqrt{3^2 + (-2)^2}} = \frac{|2x-3y+3|}{\sqrt{2^2 + (-3)^2}}$$

$$|3x-2y+6| = |2x-3y+3|$$

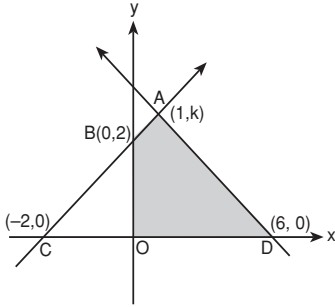
$$I) 3x-2y+6 = 2x-3y+3 \text{ ve } x+y+3=0$$

$$II) 3x-2y+6 = -2x+3y-3 \text{ ve } 5x-5y+9=0$$

bulunur ki her ikisi de açıortay denklemleridir.

Yanıt : C

SORU

Şekilde verilene göre taralı dörtgenin alanı kaç birimkaredir?

- A) 10   B) 12   C) 14   D) 16   E) 18

ÇÖZÜM

$A(ACD) - A(BCO)$ farkı taralı $ABOD$ dörtgeninin alanını verir.

Bu nedenle, $A(1, k)$ noktası belirlenmelidir.

BC nin denklemi: $m_{BC} = \frac{2}{2} = 1$ ve

$(0, 2) = (0, n)$ ve $n = 2$

$y = mx + n$ denkleminde m ile n değerleri yerlerine yazılırsa, $y = x + 2$ elde edilir.

$x = 1$ ve $y = k$ için $k = 1 + 2 = 3$ ve $A(1, 3)$ bulunur.

ACD üçgeninin yüksekliği $k = h = 3$ tür.

$A(ABOD) = A(ACD) - A(BCO)$

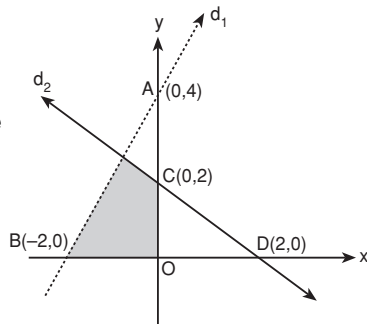
$$= \frac{8 \cdot 3}{2} - \frac{2 \cdot 2}{2}$$

$$= 10 \text{ birimkare bulunur.}$$

Yanıt : A

SORU

Şekildeki taralı bölgeyi belirtmek için $x \leq 0$ ve $y \geq 0$ önermelerine ek olarak hangi önermeler eklenmelidir?

- A) $y < 2x + 4$
 $y \leq -x + 2$
- B) $y \leq 2x + 4$
 $y + x \leq 2$
- C) $y > 2x + 4$
 $y \leq -x + 2$
- D) $y < 2x + 4$
 $y \leq x + 2$
- E) $y < 2x + 4$
 $y < -x + 2$

ÇÖZÜM

d_1 ve d_2 doğrularının belirlediği bölgeleri göstermek için doğru denklemleri yazılır.

• d_1 doğrusu: $(0, 4)$ ve $(-2, 0)$ noktalarından geçmektedir.

$$m = \frac{|AO|}{|BO|} \text{ ve } m = 2$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 4 = 2(x - 0) \text{ ve}$$

$$y = 2x + 4 \text{ olur.}$$

Doğrunun alt bölgesi istendiğinden $y < 2x + 4$ olur.

• d_2 doğrusu: $(0, 2)$ ve $(2, 0)$ noktalarından geçmektedir.

$$\text{eğimi: } m = -\frac{|CO|}{|DO|} \text{ ve } m = -1$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 2 = -1(x - 0) \text{ ve}$$

$y = -x + 2$ olur. Doğru ve doğrunun alt bölgesi istendiğinden $y \leq -x + 2$ dir.

O halde; $y < 2x + 4$ ve $y \leq -x + 2$ olmalıdır.

Yanıt : A

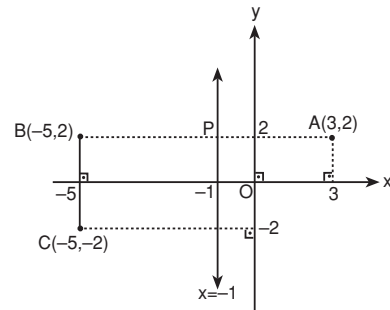
SORU

$A(3, 2)$ noktasının $x = -1$ doğrusuna göre simetrisi B, B noktasının Ox eksenine göre simetrisi C ise,

C noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $(-3, -2)$ B) $(-5, -2)$ C) $(-3, 2)$
D) $(5, -2)$ E) $(-5, -3)$

ÇÖZÜM

Sorunun çözümü için basit bir şekil çizerek simetri konusundaki diklik ve eşit uzaklık kavramları düşünülerek, B(-5, 2) ve C(-5, -2) bulunur.

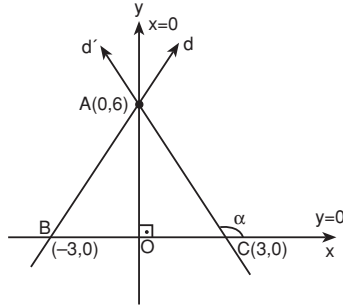
Yanıt : B

SORU

$2x-y+6=0$ doğrusunun y - eksenine göre simetriği olan doğrunun denklemi nedir?

- A) $x+2y-6=0$ B) $2x-y-6=0$ C) $x-2y+6=0$
D) $x+2y+6=0$ E) $2x+y-6=0$

ÇÖZÜM 1

Doğrunun grafiği çizilerek Oy eksenine (yani $x=0$ doğrusuna) göre simetriği olan doğru çizilir. Denklemi yazılır.

$d : 2x-y+6=0$ doğrusu Oy eksenini; $x=0$ için $2 \cdot 0 - y + 6 = 0$ ve $y = 6$ olduğundan $A(0,6)$ noktasında keser.

Ox eksenini; $y = 0$ için $2x - 0 + 6 = 0$ ve $x = -3$ olduğundan $B(-3,0)$ noktasında keser.

$B(-3,0)$ in Oy eksenine göre simetriği $C(3, 0)$ dir.

$A(0,6)$ nin Oy eksenine göre simetriği yine $A(0,6)$ dir.

d nin simetriği d' (yani AC) doğrusudur.

AC doğrusunun eğimi;

$$m_{AC} = \tan \alpha, \quad m_{AC} = -\frac{6}{3} \text{ ve } m_{AC} = -2 \text{ olur.}$$

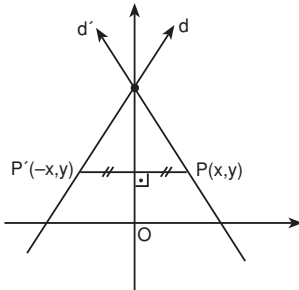
Oy eksenini kestiği nokta,

$(0, n) = (0, 6)$ ve $n = 6$ dir.

$y = mx+n$ de yerlerine yazılırsa,

$y = -2x+6$ veya $2x+y-6=0$ bulunur.

ÇÖZÜM 2

d' doğrusunun her noktası $P(x, y)$ ise, d doğrusunun her noktası $P'(-x, y)$ dir. Bu nokta $2x-y+6=0$ denklemini sağlar. x yerine $-x$, y yerine y yazılarak,

$2 \cdot (-x) - y + 6 = 0$ ve $2x+y-6=0$ denklemi elde edilir.

Yanıt : E

Uyarı

İkinci çözüm için her noktanın simetriğinin x in işaretini değiştirmekle gerçekleştiğini, bu nedenle çizim yapılmasının gerekmediğini görünüz.

SORU

$2x-y+6=0$ doğrusunun $y=x$ doğrusuna göre simetriği olan doğrunun denklemi nedir?

- A) $2x-y-6=0$ B) $x-2y+6=0$ C) $x-2y-6=0$
D) $2x+y-6=0$ E) $x+2y-6=0$

ÇÖZÜM

$2x-y+6=0$ doğrusunun

$y = x$ doğrusuna göre

simetriği AP doğrusu

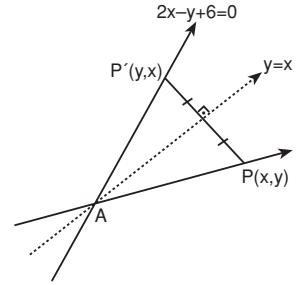
olsun.

AP doğrusunun her

$P(x, y)$ noktasının $y = x$

doğrusuna göre

simetriği $P'(y, x)$ tir.

$P'(y, x)$ noktası $2x-y+6=0$ doğrusu üzerinde olacağından denklemi sağlar.

x yerine y ve y yerine x yazılarak istenen denklem bulunur.

$2 \cdot y - x + 6 = 0$ ve $x - 2y - 6 = 0$ bulunur.

Yanıt : C

Uyarı 1

Bir doğrunun $y = x$ doğrusuna göre simetriğinin doğruyu ifade eden fonksiyonun tersi olduğunu görünüz.

Uyarı 2

Benzer açıklamaları göz önünde bulundurarak bir doğrunun $y = -x$ e göre simetriğinin x yerine $-y$, y yerine $-x$ yazılarak bulunabileceğini görünüz.

Uyarı 3

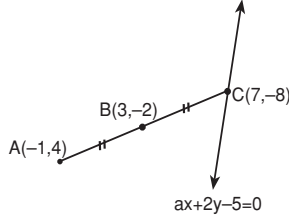
$P(x, y)$ nin $O(0,0)$ noktasına göre simetriğinin $P(-x, -y)$ olduğunu, doğrunun $O(0,0)$ noktasına göre simetriğinin x yerine $-x$, y yerine $-y$ yazılarak bulunabileceğini görünüz.

SORU

A(-1, 4) noktasının B(3, -2) noktasına göre simetriği d : $ax+2y-5=0$ doğrusu üzerinde ise,

a kaçtır?

- A) 3   B) 4   C) 5   D) 6   E) 7

ÇÖZÜM

C noktası artma ve azalma oranlarına göre C(7,-8) olur. Bu nokta d doğrusu üzerinde olduğundan denklemini sağlar.

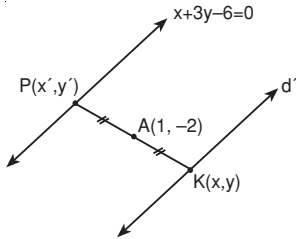
$$a \cdot 7 + 2 \cdot (-8) - 5 = 0 \quad \text{ve} \quad a = 3 \text{ bulunur.}$$

Yanıt : A

SORU

$x+3y-6=0$ doğrusunun A(1,-2) noktasına göre simetriği olan doğrunun denklemi nedir?

- A) $x+3y+9=0$ B) $3x+y-6=0$ C) $x-3y-10=0$
D) $x+3y+16=0$ E) $x+3y-12=0$

ÇÖZÜM

$x+3y-6=0$ doğrusunun her $P(x', y')$ noktasının A noktasına göre simetriği $K(x, y)$ olsun.

$$\frac{x' + x}{2} = 1 \quad \text{ve} \quad x' = 2 - x$$

$$\frac{y' + y}{2} = -2 \quad \text{ve} \quad y' = -4 - y \text{ olur.}$$

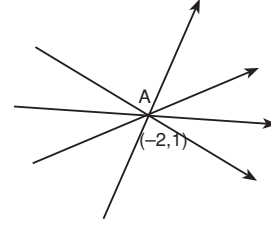
$x+3y-6=0$ doğru denkleminde,
 x' yerine $2-x$ ve y' yerine $-4-y$ yazılarak
 $2-x+3(-4-y)-6=0$
 $2-x-12-3y-6=0$
 $x+3y+16=0$ bulunur. Bu, istenen denklemdir.

Yanıt : D

SORU

A(-2,1) noktasından geçen doğruların genel denklemini nedir?

- A) $y+2=m(x-1)$ B) $y-1=m(x+2)$ C) $y+1=m(x-2)$
D) $y=m(x-1)$ E) $y-1=m(x-2)$

ÇÖZÜM

Bir noktadan sonsuz doğru geçer. m eğimi ve $A(x_1, y_1)$ noktayı göstermek üzere,
 $y-y_1 = m(x-x_1)$ ise, $y-1 = m(x+2)$ aranan denklemdir.

Yanıt : B

Uyarı

$y-1=m(x+2)$ denkleminde m bir değişkendir. m yerine daha karmaşık değişkenler gelebilir. Öyle ise; x, y değişkenlerinden başka bir değişkenle verilen denklem **doğru demeti** denklemdir.

SORU

$15x+7y-28=0$ ile $8x+9y-19=0$ doğrularının kesişim noktasından ve (1, 1) noktasından geçen doğru denklemini nedir?

- A) $12x-9y+42=0$ B) $23x+17y-47=0$
C) $7x-2y-9=0$ D) $37x+42y-7=0$
E) $9x+20y-29=0$

ÇÖZÜM

k bir reel sayı olmak üzere,
 $15x+7y-28+k(8x+9y-19)=0$ doğru demeti denklemini yazılır. (1, 1) noktası doğru demetini sağlar.
 $15+7-28+k(8+9-19) = 0$
 $-6-2k = 0$ ve $k = -3$ olur.
 $k = -3$ yerine yazılarak,
 $15x+7y-28-3(8x+9y-19) = 0$ ve
 $9x+20y-29 = 0$ elde edilir.

Yanıt : E

SORU

Analitik düzlemde A(1,3) noktası ile $y=x$ doğrusu verilmiştir.

[OA] doğru parçasının $y=x$ doğrusu üzerindeki izdüşümü kaç birimdir?

- A) $2\sqrt{2}$ B) 3 C) $2\sqrt{3}$ D) 4 E) $3\sqrt{2}$

ÇÖZÜM

[AB] $\perp$ OB çizilirse, istenen izdüşüm uzunluğu |OB| dir. |AB| ise, A'nın $y=x$ doğrusuna olan uzaklığıdır. O halde,

$$|AB| = \frac{|1-3|}{\sqrt{1^2+(-1)^2}} = \frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2} \text{ birim ve}$$

$$|OA| = \sqrt{(1-0)^2 + (3-0)^2} = \sqrt{10} \text{ birim olur.}$$

$$|OB|^2 + |AB|^2 = |OA|^2 \text{ olduğundan,}$$

$$|OB|^2 + (\sqrt{2})^2 = (\sqrt{10})^2$$

$$|OB|^2 = 8 \text{ ve } |OB| = 2\sqrt{2} \text{ birim bulunur.}$$

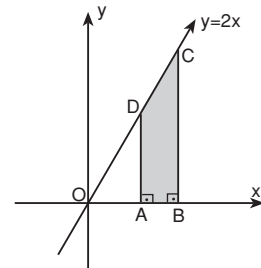
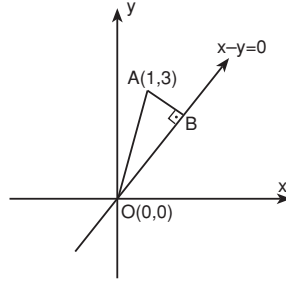
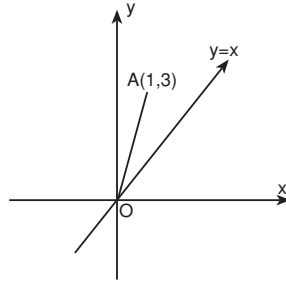
Yanıt : A

SORU

xOy dik koordinat sisteminde, [DC] kenarı $y=2x$ doğrusu üzerinde olan ABCD dik yamuğu verilmiştir. A(a, 0), B(8,0) ve $A(ABCD) = 39$ birimkare ise,

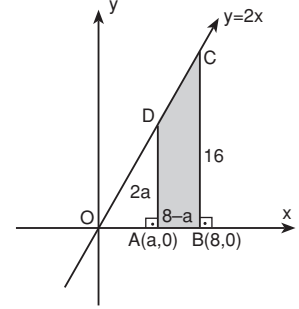
a kaçtır?

- A) 4 B) 4,5 C) 5 D) 5,5 E) 6

ÇÖZÜM

D nin ordinatı:
 $x=a$ için $y=2a$ ve $|AD| = 2a$ olur.
C nin ordinatı:
 $x=8$ için $y = 16$ ve $|BC| = 16$ olur.
 $|AB| = 8-a$ dir.

$$A(ABCD) = \frac{(16+2a)(8-a)}{2} \text{ olduğundan,}$$

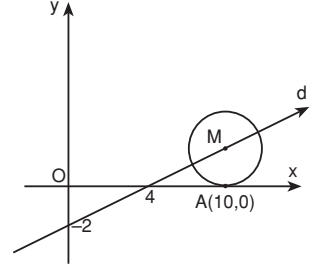
$$39 = (8+a)(8-a)$$

$$39 = 64 - a^2, \quad a^2 = 25 \text{ ve } a = 5 \text{ bulunur.}$$

Yanıt : C

SORU

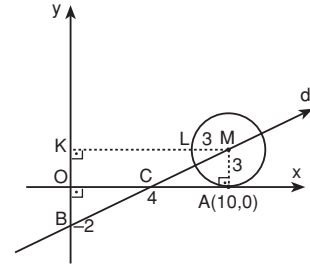
Eksenleri (0, -2) ve (4, 0) noktalarında kesen d doğrusu, Ox eksenine A(10,0) noktasında teğet olan çemberin M merkezinden geçmektedir.

Buna göre, Oy eksenini ile çember arasındaki en kısa uzaklık kaç birimdir?

- A) 7 B) 7,2 C) 8 D) 8,4 E) 9

ÇÖZÜM

d doğrusunun denklemi: $\frac{x}{4} + \frac{y}{-2} = 1$ ve $x-2y=4$ tür.

M merkezinin ordinatı: $x = 10$ için, $10-2y=4$ ve $y = 3$ tür. O halde, M(10,3) olur.

[MK] $\perp$ Oy çizilirse, Oy eksenini ile çember arasındaki en kısa uzaklık |KL| dir.

$$|KL| = |KM| - |LM|$$

$$|KL| = 10-3=7 \text{ birim bulunur.}$$

Yanıt : A

Uyarı : MAC ve BOC üçgenlerinin benzerliğinden de sorunun çözülebileceğine dikkat ediniz.